

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Hotărârea Guvernului privind stabilirea tarifelor de primă maxime și a altor măsuri aplicabile de către societățile de asigurare care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Proiect de act normativ

2.2 Descrierea situației actuale

În data de 5 aprilie 2023 a fost emisă de către Guvernul României Hotărârea nr. 298/2023 privind stabilirea tarifelor de primă maxime și a altor măsuri aplicabile de către societățile de asigurare care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie. Prin acest act normativ au fost stabilite tarifele de primă practicate pentru asigurările RCA la nivelul propriilor tarife de primă care au fost practicate de către fiecare asigurător RCA la data de 28 februarie 2023, acestea urmând a fi valabile pentru o perioadă de 6 luni, până la data de 10 octombrie 2023. Această perioadă a fost prelungită ulterior până la data de 31 decembrie 2023 prin Hotărârea Guvernului nr. 923/2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 900 din 5 octombrie 2023.

Întrucât în luna decembrie 2023 au încetat de drept un număr de aproximativ 900.000 de contracte RCA, fapt ce a determinat o presiune asupra pieței de asigurări RCA, mecanismul de cerere și ofertă a fost afectat și se estimează că această situație de criză, dezechilibru între cerere și ofertă și disfuncționalitate a pieței vor persista și se vor manifesta inertial și ulterior datei de 1 ianuarie 2024 în condițiile în care doar 6 societăți autorizate în România și două sucursale înființate în baza dreptului de stabilire desfășoară în prezent activitate de asigurare RCA, iar datele arată că numai în primele 6 luni din anul 2024 circa 50% (aproximativ 3,5 milioane) din contractele RCA în vigoare își vor înceta valabilitatea. Această situație este generată de faptul că asigurătorii RCA au fost nevoiți în această perioadă să preia în asigurare un număr mai mare de asigurați decât în mod normal într-un an obișnuit în care nu se manifestă situația descrisă anterior, astfel încât se estimează că va exista în continuare o situație de dezechilibru între cerere și ofertă la nivel de piață. Mai mult decât atât, potrivit *Raportului Consiliului Concurenței privind evoluția concurenței în sectoare cheie, 2023*, „pe piața asigurărilor auto (RCA și CASCO) scăderea presiunii concurențiale față de anul anterior, poate fi explicată prin prisma transformărilor majore ale industriei asigurărilor din ultimii trei ani, ce au indus dezechilibre majore între cerere și ofertă. [...]. Astfel, dezechilibrul pieței se va menține și în anul 2024, ceea ce ar putea conduce fie la o creștere a tarifelor practicate, fie la o scădere a cererii, în contextul economic actual caracterizat de o inflație încă ridicată.”

O astfel de situație are potențialul de a genera consecințe negative, în sensul unei presiuni suplimentare asupra prețurilor după data de 1 ianuarie 2024, data la care încetează efectele Hotărârii Guvernului nr. 298/2023, conform *Hotărârii Guvernului nr. 923/2023 pentru prelungirea perioadei de aplicare a*

prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 298/2023 privind stabilirea tarifelor de primă maxime și a altor măsuri aplicabile de către societățile de asigurare care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie, situație cu impact social și economic, printre acestea enumerându-se:

- imposibilitatea acoperirii riscului la care sunt supuși ceilalți participanți la trafic, în cazul în care vehiculele neasigurate ies în trafic;
- creșterea riscului la care sunt supuși participanții la trafic atunci când sunt produse accidente de vehicule în care sunt implicate vehicule neasigurate, mai ales atunci când rezultă vătămări corporale grave sau deces;
- creșterea nevoii de finanțare a Fondului național de protecție ca urmare a obligației acestuia de a acoperi prejudiciile produse terțelor persoane prin intermediul unor vehicule neasigurate;
- obligația persoanelor neasigurate, responsabile de producerea accidentelor, de a acoperi din resurse proprii prejudiciile plătite din disponibilul Fondului național de protecție.

2.3 Schimbări preconizate

Având în vedere cele prezentate, o soluție temporară pentru remedierea stării de fapt o poate constitui înghețarea temporară, pentru 6 luni, a tarifelor de primă practicate de către asiguratorii RCA pentru contractele RCA încheiate ulterior datei intrării în vigoare a prezentului act normativ la nivelul tarifelor de primă proprii calculate și practicate de către aceștia la data de 28 februarie 2023, tarife care au fost practicate potrivit prevederilor HG nr. 298/2023 și HG nr. 923/2023, care pot fi ajustate cu maximum 6,8%, reprezentând prognoza ratei anuale a inflației la sfârșitul trimestrului II 2024 publicată de către Banca Națională a României.

Prin aplicarea acestei măsuri se combate creșterea excesivă a prețurilor ce poate avea loc brusc pe fondul dezechilibrelor anterior descrise și stabilizarea graduală a pieței de asigurări RCA în vederea evitării propagării efectelor negative în alte sectoare ale economiei naționale.

Situația actuală poate fi încadrată ca și situație de criză, dezechilibru major între cerere și ofertă și disfuncționalitate evidentă a pieței așa cum acestea sunt stipulate în prevederile art. 4 alin. (3) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Mai mult decât atât, pentru a veni în sprijinul consumatorilor, comisionul de distribuție ce se reflectă în costul final al poliței RCA pe care aceștia urmează să îl plătească se va limita la un maximum de 8% din prima netă de cheltuieli de distribuție.

În același timp, având în vedere măsura înghețării tarifelor de primă pe o perioadă de 6 luni și faptul că primele încasate de către asiguratorii RCA trebuie să acopere obligațiile care derivă din subscrierea riscurilor, deci implicit să plătească daunele produse în această perioadă, măsura stabilirii unui interval maxim de ajustare care ia în considerare rata inflației este necesară în vederea asigurării garanției că despăgubirile datorate în temeiul contractelor RCA vor continua să fie stabilite la un nivel just, echitabil care să asigure protejarea asiguraților și păgubiților. În același sens, proiectul reglementează totodată faptul că despăgubirile acordate de către asiguratorii RCA, în baza contractelor încheiate în această perioadă trebuie să acopere costurile de înlocuire temporară a vehiculului avariat doar în situația în care acesta nu mai poate fi utilizat din punct de vedere tehnic.

Echilibrul între drepturile și obligațiile părților în acest raport de asigurare – despăgubire trebuie să aibă în vedere respectarea prevederilor Legii nr. 132/2017 și a reglementărilor emise în aplicarea acesteia privind evaluarea despăgubirilor acordate pe baza unui mecanism transparent care să conducă la acordarea

unei despăgubirii juste și echitabile. În aceste situații legislația trebuie să protejeze persoanele prejudiciate ca și beneficiari finali ai drepturilor la despăgubire, dar și asigurații având în vedere faptul că despăgubirile pentru acoperirea costurilor de înlocuire temporară a vehiculului avariat plătite de către asiguratorii RCA se regăsesc întotdeauna în costul viitoarelor contracte RCA. Astfel, se introduc o serie de măsuri în ceea ce privește preluarea acestei acoperiri având în vedere faptul că persoana vinovată sau asiguratorul RCA al acesteia nu pot fi ținuti responsabili să acorde aceste despăgubiri persoanei prejudiciate pentru o perioadă de timp și la o valoare nelimitată. Ca atare, în cadrul proiectului, s-a avut în vedere acoperirea acestui risc pentru o perioadă de maximum 30 de zile fie de la data eliberării autorizației de reparație de către poliție, fie de la data eliberării documentului de intrare în reparație eliberat de către asiguratorul RCA, perioada fiind în concordanță cu perioada de valabilitate a autorizației de reparație emisă de către poliție. Aceasta poate fi totuși prelungită numai cu aprobarea asiguratorului RCA în situații justificate, probate cu documente. Totodată, pentru astfel de despăgubiri, asiguratorii RCA vor avea în vedere un tarif ce nu poate depăși tariful mediu practicat de reprezentanțele *rent-a-car*. În același timp, pentru vehiculele care nu se mai repară și se încadrează în situația de dauna totală economică se aplică o limitare a valorii acestor despăgubiri acordate ce este legată de nivelul valorii de piață a vehiculului avariat.

Se propune astfel și instituirea unui mecanism transparent de stabilire a despăgubirilor acordate pentru acoperirea costurilor de înlocuire temporară a vehiculului avariat cu un vehicul din aceeași clasă sau o clasă inferioară în situația în care vehiculul avariat nu mai poate fi utilizat din punct de vedere tehnic.

În acest caz, Guvernul poate interveni pentru o perioadă de timp limitată prin stabilirea modului de determinare a primelor practicate de către asiguratorii RCA astfel încât împrejurările care determină situația de criză să fie depășită.

Tarifele de primă maxime adoptate prin prezenta hotărâre se vor aplica de către societățile de asigurare care practică asigurarea RCA pe o perioadă de 6 luni pentru contractele RCA încheiate după data intrării în vigoare a acesteia.

Supravegherea practicării tarifelor de primă maxime de către societățile de asigurare care practică RCA și stabilite conform Hotărârii de Guvern se exercită de către Autoritatea de Supraveghere Financiară, pe perioada de 6 luni stabilită conform art. 4 alin. (3) din Legea concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Depășirea nivelului maxim al tarifelor de primă și practicarea comisioanelor de distribuție la un nivel mai mare decât cel prevăzut de Hotărârea de Guvern de către societățile de asigurare care practică asigurarea RCA constituie contravenție. Contravențiile se constată de către persoanele cu atribuții privind supravegherea și controlul din cadrul A.S.F., aplicarea sancțiunilor contravenționale se realizează de către Consiliul A.S.F., iar amenzile se fac venit la bugetul de stat.

2.4 Alte informații *)

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic **)

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Proiectul de act normativ are beneficiu asigurarea posibilității de respectare a obligațiilor legale ce rezultă din încheierea contractelor RCA în baza cărora se acordă despăgubiri produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie ca urmare a unor accidente.

3.2 Impactul social

Se aplică prevederile art. 4 alin. (3) din Legea concurenței nr. 21/1996

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Nu este cazul.

3.4. Impactul macroeconomic

Nu este cazul.

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Nu este cazul.

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Se aplică prevederile art. 4 alin. (3) din Legea concurenței nr. 21/1996

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Se aplică prevederile art. 4 alin. (3) din Legea concurenței nr. 21/1996

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

Nu este cazul.

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.9. Alte informații

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri *)**

- În mii lei (RON)						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) bugetul de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit						
b) bugete locale: (i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat (i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)						

4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adaptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:						
4.8. Alte informații						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ

Nu este cazul.

5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice

Nu este cazul.

5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)

5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE

Nu este cazul.

5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE

Nu este cazul.

5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene – nu este cazul.

5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate – nu este cazul.

5.6. Alte informații

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

6.5. Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ - Proiectul este supus avizării Consiliului Legislativ;

b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării – Proiectul nu este supus avizării Consiliului Suprem de Apărare a Țării;

c) Consiliul Economic și Social - Proiectul este supus avizării Consiliul Economic și Social;

d) Consiliul Concurenței - Proiectul este supus avizării Consiliul Concurenței;

e) Curtea de Conturi - Proiectul nu este supus avizării Curții de Conturi.

6.6. Alte informații

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

Proiectul de hotărâre a Guvernului se supune adoptării avându-se în vedere prevederile art. 7 din Legea nr. 52/2003, privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare, prin publicarea pe site-ul Ministerului Finanțelor

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

7.3. Alte informații

Secțiunea a 8- a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsuri de punere în aplicare a proiectului de act normativ

8.2. Alte informații

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de **Hotărâre a Guvernului privind stabilirea tarifelor de primă maxime și a altor măsuri aplicabile de către societățile de asigurare care practică asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie** pe care îl supunem spre aprobare.

MINISTRUL FINANTELOR
Marcel-Ioan BOLOȘ

PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII DE
SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ
Alexandru PETRESCU

Avizăm favorabil:

VICEPRIM-MINISTRU
Marian NEACȘU

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
CONCURENȚEI
Bogdan - Marius CHIRIȚOIU

MINISTRUL JUSTIȚIEI
Alina-Ștefania GORGHIU